

Наталія Шульга,
кандидат педагогічних наук, доцент,
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ У НАВЧАННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ В ТЕХНОЛОГІЇ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ

Ключові слова: технологія критичного мислення, мовне середовище, навчання іноземних мов, комунікативні навички, оцінювання знань.

Сутність проблеми, стан її дослідження. Українська освіта інтегрується у зарубіжну педагогіку шляхом впровадження у навчальні плани закладів освіти новітніх технологій навчання, зокрема й у вивченні іноземних мов. Технологія критичного мислення заслуговує на особливу увагу як ефективний спосіб набуття комунікативних навичок. Сьогодні ця технологія подекуди застосовується у навчанні іноземних мов, проте процеси глобалізації в освіті вимагають створення гнучкого підходу до її всебічного використання в навчальному процесі.

Методологія, методи та дослідницькі інструменти, використані автором. Під час роботи над проблемою дослідження використовувалися такі методи як аналіз, індукція та конкретизація.

Впровадження технології критичного мислення отримало високу оцінку експертів в навчанні іноземних мов. Саме тому сьогодні використання критичного мислення у навчальній діяльності студентів вважається одним із завдань для викладачів іноземної мови.

Різні чинники впливають на навички критичного мислення студентів, зокрема, це види оцінювання, які використовуються в класі та в кінці курсу навчання, яке є одним з факторів розвитку в студентів навичок критичного мислення.

Технологія критичного мислення була започаткована та розвинена у зарубіжній педагогіці. Проблематику критичного мислення у своїх роботах досліджували такі зарубіжні науковці як Л. Елдер, Р. Пол, Г. Браун, В. Майоріана, К. Кабілан та ін.

Так, Л. Елдер та Р. Пол стверджують, що критичне мислення включає в себе здатність людей брати на себе відповідальність за власне мислення й розробляти відповідні критерії та стандарти для його аналізу [2: 34]. В той час як В. Майоріана підтримує позицію, що критичне мислення людини спрямоване на досягнення порозуміння, оцінку різних точок зору та вирішення освітніх проблем [5].

Просування ідеї використання технології критичного мислення у навчальних закладах із вивченням іноземних мов має велике значення для освіти в цілому з кількох причин:

По-перше, якщо студенти в достатній мірі володіють мовою, вони можуть більш успішно контролювати та оцінювати свої власні способи навчання.

По-друге, критичне мислення розширює навчальний досвід студентів і сприяє розумінню потрібності мовленнєвих навичок для їхнього життя.

По-третє, критичне мислення співвідноситься з академічними досягненнями студентів.

Р. Маюддін та інші науковці вважають, що студенти, які отримали в процесі навчання навички критичного мислення, здатні: критично і творчо мислити для досягнення цілей навчального плану; приймати рішення та вирішувати освітні проблеми; використовувати свої навички мислення у навчальному середовищі, а також розуміти мову або її зміст; розглядати навички мислення як безперервне навчання; і, нарешті інтелектуально, фізично, емоційно й духовно розвиватися [4: 25].

Проте, більшістю науковців навички мислення у розвитку мови, в типових умовах школи, часто розглядаються як незалежні процеси.

Як стверджує К. Кабілан, навіть комунікативний підхід до вивчення іноземної мови, яке підкреслює використання її як інструменту комунікації, насправді не допомагає студентам опанувати мову цілком; для того, щоб студенти змогли оволодіти іноземною мовою, вони повинні вміти творчо і критично мислити, використовуючи при цьому рідну мову. Отже, можна дійти

висновку, що навіть комунікативні підходи до вивчення іноземної мови не розвивають навички критичного мислення серед студентів [3].

Г. Браун вважає, що в ідеальній академічній мовній програмі навчальний план має вийти за рамки лінгвістичних факторів, з метою розвитку навичок критичного мислення серед студентів [1: 24].

На нашу ж думку, ефективність набуття навичок критичного мислення залежить від індивідуальних особливостей студента.

Методи оцінювання переважно впливають на цілі, поставлені перед студентами у вивченні іноземної мови. У критичному мисленні спосіб оцінювання є визначальною складовою мети вивчення іноземної мови. Зокрема, якщо в контексті навчально-методичної діяльності оцінювання зосереджено на мовній компетенції студентів, то майстерність мовної компетенції стає об'єктом навчання і студенти прагнуть до набуття навичок комунікативної компетенції.

Висновки та результати дослідження. Вищезначене приводить до висновку, що технологію критичного мислення у вивченні іноземних мов важко переоцінити. Вона має стати одним з основних завдань педагогів, які практикують різні види оцінювань студентів. Зокрема, оцінювання досягнень студентів в технології критичного мислення сприятиме розумінню мети вивчення іноземної мови, інтеграції мовних навичок та навичок мислення студентів у мовне середовище, взаємозв'язку між процесами викладання та навчання, тощо.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Brown, H.D. (2004) Some practical thoughts about students- sensitive critical pedagogy. *The Language Teacher*, 28(7), 23-27.
2. Elder, L. & Paul, R. (1994) Critical thinking: Why we must transform our teaching. *Journal of Developmental Education*, 18(1), 34-35.
3. Kabilan, K.M. (2000) Creative and critical thinking in language classroom. *Internet TESL Journal*, 6/6.<http://iteslj.org/Techniques/Kabilan-CriticalThinking.html>

4. Mahyuddin, R., Lope Pihie, Z. A., Elias, H., & Konting, M. M. (2004). The incorporation of thinking skills in the school curriculum. *Kajian Malaysia*, Jld, 22(2), 23-33.
5. Maiorana, V. P. (1992). *Critical thinking across the curriculum: Building the analytical classroom*. (ERIC Document Reproduction Service No. ED 347511).